

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Полтава
2022

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 173-Н від 05 вересня 2022 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальні редактори:

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д. т. н., професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

А. В. Артеменко, к. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

Н. М. Бобух, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ;

В. Л. Іщенко, к. філол. н., доцент завідувач кафедри ділової іноземної мови ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, к. п. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. – Полтава : ПУЕТ, 3-41 2022. – 268 с.

ISBN 978-966-184-435-2

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Готельно-ресторанна справа; Економіка; Комп'ютерні науки; Міжнародні економічні відносини; Облік і оподаткування; Освітні педагогічні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-435-2

Терещук Р. Ю., Прохар Н. В.

Документальне оформлення експортно-імпортних операцій: проблеми та напрями вдосконалення 165

Тітенко Ю. А., Педченко Н. С.

Поняття професійної етики бухгалтера та її зв'язок з доброчесністю в наукових дослідженнях 170

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Освітня програма «Освітня робототехніка»

Бут Я. Ю., Матвієнко Ю. С.

Спортивна освітня робототехніка як засіб формування навичок XXI століття 174

Кабак І. П., Матвієнко Ю. С.

Спортивна робототехніка в сучасній освіті 179

Матвієнко Ю. С., Матвієнко Ю. С.

Аналіз сутності steam-освіти в історичній ретроспективі 184

Чабан О. В., Матвієнко Ю. С.

Викладання адитивних технологій як засіб впровадження STEAM-освіти 189

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Освітня програма «Педагогіка вищої школи»

Гурвич Д. О., Петренко І. М.

Проектування викладачем вищої школи інноваційних технологій навчання 194

Ісенко М. Г., Шара С. О.

Аспекти формування мотивації студентів закладу вищої освіти до здоров'язберезувального дозвілля 199

Карпов Б. І., Петренко І. М.

Педагогічні умови формування правової культури майбутніх фахівців в умовах коледжу 207

2. Лебедик Л. В. Особливості проектування інноваційних технологій навчання. Дидаскал : часопис / А. Бойко (гол. ред.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. Вип. 14. С. 104–107.
3. Лебедик Л. В. Педагогічна підготовка магістрів у вищих економічних навчальних закладах : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2011. 165 с.
4. Стрельников В. Ю. До проблеми складання тезаурусу інноваційних технологій навчання. Вісник Київського національного ун-ту технологій та дизайну. 2008. Том 1. С. 20–23.
5. Стрельников В. Ю. Інноваційні технології навчання у контексті реалізації концепції «Нова українська школа». Інноваційний розвиток вищої освіти : глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 квітня 2019 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Том 1. С. 26–29.
6. Стрельников В. Ю. Основні категорії і поняття інноваційних технологій навчання. Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика : тези доп. на міжрегіональній наук.-практ. конф., 7 жовтня 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2014. С. 297–300.
7. Стрельников В. Ю. Професійна підготовка вчителів засобами сучасних технологій навчання. Наукове видання «Педагогічні науки». Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. Вип. 70. С. 27–30.

УДК 378.046-021.64:379.84

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ДОЗВІЛЛЯ

Ісенко М. Г., магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»

Шара С. О., к. п. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук

Анотація. Статтю присвячено проблемі організації здоров'язбережувального освітнього середовища в закладі вищої освіти. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виокремлено чинники погіршення здоров'я студентів та обґрунтовано причини даного явища. У статті проаналізовано аспекти форму-

вання мотивації студентів до здоров'язбережувального дозвілля, які позитивно впливають на розвиток особистості та покращують мотивацію до навчання. З'ясовано, що найбільш доцільними з точки зору позитивного впливу на здоров'я студентів є технології, які беруть до уваги більшість факторів, що впливають на здоров'я; враховують вікові та індивідуальні особливості студентів; забезпечують запровадження цілей та змісту діяльності закладу вищої освіти щодо формування здорового способу життя.

Ключові слова: студент, мотивація, дозвілля, відпочинок, стимул, здоров'язбережувальна діяльність, здоров'язбережувальне середовище.

Abstract. The article is devoted to the problem of organizing a health-preserving educational environment in a higher education institution. Based on the analysis of psychological and pedagogical literature, the factors of deterioration of students' health were identified and the reasons for this phenomenon were substantiated. The article analyzes aspects of the formation of students' motivation for health-preserving leisure time, which have a positive effect on personality development and improve motivation to study. It was found that the most appropriate from the point of view of positive impact on students' health are technologies that take into account most of the factors affecting health; take into account the age and individual characteristics of students; ensure the implementation of the goals and content of the higher education institution's activities regarding the formation of a healthy lifestyle.

Keywords: student, motivation, leisure, recreation, stimulus, health-preserving activity, health-preserving environmen.

Постановка проблеми. З огляду на негативні тенденції щодо стану здоров'я населення України внаслідок соціально-економічних, екологічних і політичних проблем, державна стратегія розвитку суспільства має бути спрямована на створення здоров'язбережувального освітнього середовища.

Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців – складний і довготривалий процес. Він має міждисциплінарний і багатоаспектний характер, який вимагає спе-

ціальної підготовки. Таку підготовку необхідно здійснювати впродовж всього періоду навчання в закладах вищої освіти (далі – ЗВО) шляхом створення відповідних педагогічних умов, що забезпечать залучення студентів до процесу здоров'язбереження.

Формування позитивної мотивації до навчання без перебільшення можна назвати однією з центральних проблем сучасного освітнього середовища, справою суспільної важливості. Її актуальність зумовлена оновленням змісту навчання, постановкою завдань формування в студентів прийомів самостійного придбання знань і пізнавальних інтересів, здійснення в єдності патріотичного, трудового, морального виховання, формування в них активної життєвої позиції. Сучасне суспільство висуває випускнику ЗВО високі вимоги, серед яких важливе місце займають професіоналізм, соціальна активність і творчий підхід до виконання завдань. Процес вдосконалення підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасної освіти досить складний та обумовлений декількома важливими факторами. Один із них – адекватність мотивації навчальної діяльності студентів цілям і завданням освітньої системи в закладах вищої освіти. Питання формування мотивації до навчання, що є невід'ємною складовою у майбутньому професійному розвитку, є актуальним тому, що сучасні студенти поступово втрачають стимул до навчальної діяльності.

Перед закладом освіти стоїть завдання по формуванню і розвитку у студентів позитивної мотивації до навчальної діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Ефективна організація освітнього процесу неможлива без урахування спонукальних причин, які визначають діяльність студента, а отже, процес формування мотивації студентів до здоров'язбережувальної діяльності передбачає з'ясування тих складників мотивації, на які можна й треба здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив. Питання мотивації людської діяльності порушували у своїх працях вітчизняні й зарубіжні психологи, починаючи з перших десятиріч XX ст. до сьогодення (С. Занюк, Є. Ільїн,

О. Леонтьев, А. Маслоу та ін.). Окремі дослідження в педагогічно-методичній науці присвячені внутрішній мотивації як рушійній силі освітнього процесу студентської молоді, а також професіоналів (А. Маркова). Значно менша кількість праць спрямована на вирішення питання: як, яким чином у межах освітнього процесу створити сприятливу атмосферу для успішного формування мотивації. Проблеми формування позитивної навчальної мотивації вивчали та досліджували багато науковців. Для визначення ефективності процесу формування позитивної навчальної мотивації студентів важливими є праці Бабанського Ю. К., Занюка С. С., Михайличенка В. Є., Рибалки Л. М., Сливки Л. В. та інших.

Формулювання мети. Метою статті є аналіз форм мотивації студентів закладу вищої освіти до здоров'язбережувального дозвілля, які позитивно впливають на розвиток особистості морально та фізично, а також покращують мотивацію до навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом останніх десятиліть спостерігається тривожна тенденція погіршення здоров'я молоді. Процеси диджиталізації, глобалізації та інтеграції, котрі відбуваються на сьогоднішній день на території України, визначили та установили нові пріоритети у формуванні професійної освіти майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. У нинішніх умовах розвитку вищої освіти висувуються підвищені вимоги до формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з урахуванням вищезазначених процесів. Проте поза увагою часто залишаються питання здорового способу життя, який має бути невід'ємною частиною життєдіяльності членів сучасного суспільства і сприятиме повноцінній професійній діяльності. Для початку проаналізуємо визначення. Мотивація – спонукання до дії; динамічний процес фізіологічного та психологічного плану, керуючий поведінкою людини, який визначає її організованість, активність і стійкість; здатність людини діяльнісно задовольняти свої потреби. Вивчення поведінки людини корелюється з аналізом її потреб, мотивів, які спричиняють конкретні вчинки, поведінку загалом і все це разом характеризує мотивацію.

Розглянемо детальніше такі поняття, як «потреба», «мотив» і «мотивація», які допоможуть нам проаналізувати роль та чинники мотивації студентів до навчальної діяльності. Потреба – це стан індивіда, пов’язаний з відчуттям необхідності в чомусь важливому для існування й розвитку людини. Потреби є джерелом активності людини, завдяки їм здійснюється регулювання її поведінки, визначається спрямованість мислення, емоцій, почуттів і волі. З огляду на потреби, які усвідомлює індивід, він ставить перед собою певні цілі. Можливі варіанти для досягнення цілей, що забезпечують задоволення потреб, обираються на основі мотивів. Серед основних потреб особистості визначають: біологічні (потреби в їжі, повітрі тощо); матеріальні (потреба в предметно-суспільній діяльності, в усвідомленні свого місця в суспільстві); духовні (потреба в інформаційно-пізнавальній, моральній діяльності та ін.). Отже, ці потреби людини до тієї чи іншої діяльності виступають основою мотивів. Мотиви, у свою чергу, складають основу мотивації індивіда до тієї чи іншої діяльності та зумовлюють його поведінку. Безперечно, навчально-пізнавальна діяльність студентів завжди є полімотивованою, тобто в структурі їх навчальних мотивів поєднуються зовнішні та внутрішні мотиви. До зовнішніх мотивів відносять прагнення отримати певний розвиток в учінні, набуття нових знань, навичок і умінь, взаємодія з товаришами.

Внутрішні мотиви учіння чи навчально-пізнавальної діяльності стосовно структури навчальних мотивів можна класифікувати за двома групами:

1) пізнавальні мотиви, чи мотиви, які закладені в самій навчально-пізнавальній діяльності, ґрунтуються на інтересі студентів до змісту матеріалу, що вивчається, і майбутньої професійної діяльності й самого процесу пізнавальних дій, які сприяють їх самоутвердженню у соціальному середовищі;

2) мотиви досягнення, в основі яких лежить прагнення до успіху і уникнення невдач. Це можуть бути: широкі соціальні мотиви (мотиви обов’язку перед народом України, товаришами, батьками тощо); мотиви самовизначення (розуміння ролі професійних знань, навичок і умінь для майбутньої професійної діяль-

ності та досягнення успіхів у ній тощо); мотиви вдосконалення; корисливі мотиви: намагання отримати заохочення, високі оцінки (мотивація благополуччя), прагнення бути найкращим серед товаришів (мотивація престижу); негативні мотиви: намагання уникнути неприємних відносин з педагогами, товаришами (мотивація уникнення неприємностей).

Як відомо, здоров'я людини має великий вплив на її мотивацію. Фізичне здоров'я дає гарне самопочуття, бадьорість, силу. Психічне – дарує спокій та чудовий настрій. Їх можна сформувати тільки шляхом отримання знань і постійної роботи над собою.

Основними складовими здорового способу життя є: раціональне харчування; фізична активність і загартовування; особиста гігієна; відсутність шкідливих звичок (вживання алкоголю, наркотичних речовин, тютюнопаління); позитивні емоції; інтелектуальний розвиток; режим праці та відпочинку; самоконтроль за станом здоров'я.

Не менш важливими є й рухова активність та регулярні фізичні навантаження, спрямовані на підвищення рівня фізичного розвитку та його підтримку.

Мотивація студентів формується в межах та за межами ЗВО. Великим чинником збільшення або зменшення рівня мотивації є дозвілля студента. Через завантаженість у навчанні студент витрачає фізичні і моральні сили та потребує активного відпочинку. Багато студентів, у свій вільний час займається малорухомими та пасивними видами дозвілля, які в свою чергу можуть бути шкідливими для здоров'я.

Корисні практики дозвілля студента можуть бути спрямовані на: відновлення життєвих сил студента (прогулянки, спорт, ігри та інше, що укріплює здоров'я); підвищення ерудиції, залучення до духовних цінностей (все те, що розвиває пізнавальну діяльність – відвідування театрів, виставок, перегляд фільмів, подорожі, читання літератури); розвиток духовних сил та потреб, активної творчої позиції (науково-дослідницька діяльність, художньо-театральна, технічна, спортивно-ігрова, трудова, прикладна діяльність, суспільна діяльність); реалізацію потреби в

спілкуванні (вечори зустрічей, танці, дискотеки, вечірки, творчі об'єднання, клуби, гуртки). З погляду на особливості сучасних студентів це можуть бути такі форми як дебютні клуби, флеш-моби, квести, творчі об'єднання, творчі майданчики, а також онлайн спілкування в групах, походи до торгівельно-розважальних центрів); творче навчання для розвитку навичок організації дозвілля (конкурси, заклади відпочинку, школи лідерства).

Організація здоров'язбережувального освітнього середовища в закладі вищої освіти – це тривалий процес, тому дослідники пропонують поділити процес навчання в умовах здоров'язбережувальної педагогіки на окремі етапи або кроки. Так, О. Ващенко [3, с. 34–35] пропонує поділити процес навчання на три етапи, які відрізняються один від одного як специфічними завданнями, так і особливостями методики.

Перший етап – початкове ознайомлення з основними поняттями та уявленнями про здоров'я. Мета – сформувати в студентів елементарні уявлення про основні поняття здорового способу життя. Другий етап – поглиблене вивчення. Мета – сформувати повноцінне розуміння основ здорового способу життя. Третій етап – закріплення знань, умінь і навичок збереження та зміцнення здоров'я та їх подальшого вдосконалення. Мета – вміння зберігати здоров'я та перевести це в навичку, що буде використовуватися в повсякденному житті.

На думку Т. Бережної [1, с. 38], покрокове створення здоров'язбережувального освітнього середовища в навчальному закладі є найбільш ефективним шляхом досягнення мети. Дослідники (Л. Рибалко [6], О. Ващенко [3], Т. Бережна [1]) вважають, що здоров'язбережувальними освітніми технологіями можна вважати всі педагогічні технології, які не шкодять здоров'ю молоді, створюють безпечні умови для їх перебування і навчання у закладі вищої освіти. До них зазвичай відносять: медико-гігієнічні, фізкультурно-оздоровчі, еколого-рекреаційні, безпеку життєдіяльності, здоров'язбережувальні. Для того щоб перераховані технології були більш ефективними, їх застосування повинно бути комплексним, системним та доречним.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що проблема здоров'язбереження молодого покоління здавна перебуває в центрі уваги знаних українських науковців і педагогів, які заклали гуманістичне підґрунтя для її вивчення. Ці ідеї ґрунтуються на багатовіковому досвіді українського народу щодо формування та зміцнення здоров'я особистості.

Саме мотивація стає важелем який відрізняє успішного студента від студентів які навіть не мають розуміння свого перебування в ЗВО. Так як активні види відпочинку допомагають розвивати позитивну мотивацію. Педагогічна майстерність викладача відіграє суттєву роль в аспекті вибору найбільш ефективних методів, засобів і форм, необхідних студенту у життєдіяльності. Перспективи подальшого дослідження пов'язані з вивченням питань мотивації студентів до самовдосконалення й саморозвитку в аспекті фізичної активності – здоров'язбережувального дозвілля.

Список використаних джерел

1. Бережна Т. Моделювання здоров'язбережувального навчального закладу: обґрунтування структури і критеріїв. Рідна школа. 2016. № 1. С. 37–42.
2. Васюк О. В., Виговська С. В., Виговський А. Ю. Мотивація навчальної діяльності студентів : монографія. Київ : Компрінт, 2018. 188 с.
3. Ващенко О. Методика організації здоров'язбережувального освітнього середовища. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота : зб. наук. пр. / гол. ред. І. В. Козубовська. Ужгород : Говерла, 2014. Вип. 32. С. 34–36.
4. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. / С. С. Занюк. – Київ : Либідь, 2020. – 304 с.
5. Краснов В. П., Присяжнюк С. І. Здоров'я студентської молоді та шляхи його формування в системі освіти. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр. / за ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 3. К (110) 19, С. 475–481.

6. Рибалко Л. М. Здоров'язбережувальні технології як педагогічна і соціальна проблема. Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі : колективна монографія ; за заг. ред. Л. М. Рибалко. Тернопіль : PRINMAX, 2019. С. 8–29.
7. Сливка Л. В. Створення здоров'язбережувального середовища загальноосвітнього навчального закладу як умова забезпечення евристичної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 9 (53). С. 423–429.

УДК 378

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ КОЛЕДЖУ

Карпов Б. І., магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»

Петренко І. М., д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук

Анотація. У статті розглядаються принципи інтенсифікації вивчення правових дисциплін, дотримання яких сприяє формуванню викладачем правової культури майбутніх фахівців в умовах коледжу.

Ключові слова: майбутній фахівець, коледж, підготовка, професійна підготовка, правова культура, педагогічні умови, формування.

Abstract. The principles of intensification of study of legal disciplines are observed in the article, observance of which promotes formation of the legal culture by the future specialists in the conditions of college.

Keywords: future specialist, college, training, vocational training, legal culture, pedagogical conditions, formation.

Постановка проблеми. Інтенсивне вивчення правових дисциплін фахівцями у коледжі залучає не використовувані у звичайному навчанні психологічні резерви діяльності й особистості студентів, дає змогу швидко й ефективно формувати правову культуру майбутніх фахівців. Проблемою, що виникає в цьому контексті, є проектування з метою його інтенсифікації змісту вивчення цих дисциплін.